



Sessió Municipalista “Tertúlia”: SÍNTESI

INTRODUCCIÓ

En el present document es recull, a tall de síntesi, el contingut de la sessió celebrada a la seu del Consell Comarcal del Baix Llobregat el 8 de juny de 2016, amb el suggerent títol de *“Quina administració necessitem per a una gestió adequada del territori?”* La sessió s’organitzà en un format de tertúlia (la transcripció de la qual s’acompanya adjunta a aquest document –**Annex 3-**) , en la que van participar el president del Consell Comarcal i els màxims responsables de les formacions polítiques que tenen representació a la comarca durant aquest mandat.

Aquesta tertúlia s’inscriu dins les actuacions organitzades amb motiu de l’organització del *“Fòrum Municipalista”*, espai d’anàlisi, reflexió i debat entorn al Baix Llobregat, participat dels responsables municipals de la comarca, i emmarcat en un procés de participació ampli que, amb el títol de *“El Baix Llobregat a debat”*, vol fer una reflexió des de la societat civil en relació a la situació actual dels municipis i la comarca del Baix Llobregat. S’uneixen així dues mirades que es complementen a l’hora de posar a debat el present i, sobre tot el futur, del Baix Llobregat. Són dues mirades que, per complementàries, no estan allunyades d’una mateixa realitat. Al contrari, unifiquen dos processos de participació amb la voluntat d’incorporar sinèrgies en l’abordatge dels reptes que planteja la complexa situació de crisi generalitzada que encara patim, i les incerteses que ens depara un futur cada cop més imprevisible.

Ha estat una sessió organitzada en format tertúlia, on els participants han abordat un tema de vital importància, si es vol parlar de futur. I no és un altre que parlar del propi territori que estem analitzant (el Baix Llobregat, un territori complex, com ja sabem, i veurem més endavant), i de quina pot ser la millor manera de gestionar aquesta complexitat que representa la comarca del Baix Llobregat (actualment amb diferents administracions operants al territori, amb funcions desiguals, no massa clares, i amb finançaments –de vegades- irracionals).

Donada la temàtica abordada, s’ha considerat d’interès que les persones que participin en el debat tinguin un doble perfil públic que, d’una banda, els hi permeti tenir una visió àmplia, global i generalitzada del Baix Llobregat, i, d’altra banda, disposin d’un coneixement directe de la gestió municipal. En aquest sentit els participants de la tertúlia han estat persones que ostenten màximes responsabilitats a la comarca en aquelles forces polítiques que a l’actualitat tenen representació en el plenari del Consell Comarcal (a excepció de la CUP, que no ha participat de les activitats del Fòrum). Però, d’altra banda, no s’ha volgut deixar al marge la visió municipalista que ha recorregut, com a fil conductor, totes les activitats del Fòrum Municipalista. En aquesta línia, els tertulians també ostenten representació en els plenaries municipals dels seus ajuntaments. Tots ells són regidors/es en el consistori del seu municipi. S’unifica així el doble perfil que es pretenia. Tothom té prou sensibilitat municipal i alhora una visió –i “interessos”-

compartits a la comarca. Així, la composició dels participants a la tertúlia que en fem referència, han estat:

1. President del Consell Comarcal i alcalde de Sant Just
2. Representant del PSC i alcaldessa de Gavà
3. Representant de CDC i regidor de La Palma de Cervelló
4. Representant de l'ENTESA i regidor de Cornellà de Llobregat
5. Representant d'ERC i regidor de Sant Andreu de la Barca
6. Representant del PP i regidor de Begues
7. Representant de Ciutadans i regidor de Sant Feliu de Llobregat

Donat que el debat se centrarà sobre el territori (sobre la complexitat del territori, per a ser més precisos) i sobre l'administració o gestió del territori, cal recordar breument algunes característiques del Baix Llobregat.

El Baix Llobregat és una comarca ubicada entre les actuals primera i segona corones metropolitanas, formada per 30 municipis, que té una extensió territorial de 485,7 km², amb una població que, segons cens de 2014, se situa en 806.249 habitants, el 10,7% del conjunt de Catalunya. Aquestes dades fan que presenti una densitat de població de 1.651 habitants per km², la segona comarca catalana amb major densitat de població, després del Barcelonès, i la tercera en nombres absoluts després del mateix Barcelonès i del Vallès Occidental. La població de la comarca està distribuïda de manera desigual entre els 30 municipis: 5 municipis tenen una població de menys de 5.000 habitants, deu es troben entre 5.000 i 20.000 habitants, altres deu municipis es troben en la franja entre 20.000 i 50.000 habitants, tres en el grup situat entre 50.000 i 70.000 i dos municipis amb més de 80.000 habitants. El municipi més petit, en nombre de població, és Castellví de Rosanes amb 1.760 habitants; el més gran, Cornellà de Llobregat amb 86.234.

El Baix Llobregat, una comarca plural, diversa i complexa, no només es diferencia per la diversitat poblacional dels seus municipis, sinó també per la diversitat d'elements geogràfics que la componen. El Baix és un territori allargat, travessat de dalt a baix pel Llobregat. Té mar, té riu, té muntanyes, té platja i ribera... té agricultura de regadiu i de secà... té indústria, comerç i serveis... té nord, centre i sud... i altres moltes coses que la fan una comarca singular. Aquesta distribució i composició fan que els municipis del Baix han acabat configurant-se en zones d'influència, on la relació amb els municipis pròxims és més intensa que amb la resta.

Malgrat tenir una important xarxa de vies fèrries, carreteres i autopistes (orientades majoritàriament en direcció a Barcelona) és difícil creuar d'una banda a l'altra del riu, i complicat traslladar-se entre els municipis de la comarca (de la muntanya a la vall, de la vall a la costa, de la zona nord a la sud).

Dels 30 municipis del Baix Llobregat, 22 conformen l'AMB (conjuntament amb 5 del Barcelonès, 7 del Vallès Occidental i 2 del Maresme). Per tant, vuit municipis del Baix no pertanyen a l'AMB, amb les implicacions que això comporta a l'hora de rebre prestacions i serveis d'aquest organisme (que tampoc són les mateixes per a tots els municipis, fonamentalment en matèria de transport públic). Els municipis que queden fora de la zona d'influència de l'AMB són els municipis més allunyats de Barcelona, que coincideixen amb els situats a la zona nord de la comarca. Aquesta circumstància fa que aquests municipis se sentin discriminats respecte als municipis metropolitanos que, d'altra banda, són els municipis de més població i capacitat del territori.

Altra qüestió que convé considerar, quan parlem de la complexitat del Baix Llobregat, és la confluència d'administracions que actuen al territori. Així tenim: Ajuntaments, Consell Comarcal, Diputació, Àrea Metropolitana de Barcelona, Generalitat, Estat i (encara que sigui indirectament) la UE. Cadascuna amb competències i recursos. Però no sempre respectant els principis de proximitat, subsidiarietat i equitat financera, com sovint es reivindica des del món municipalista.

Per tant, no és gens estrany que aprofitant l'oportunitat que ofereix la celebració del Fòrum Municipalista, un dels temes d'interès per al debat hagi estat, justament, el que planteja el debat/tertúlia "*Quina administració necessitem per a una gestió adequada del territori?*".

INTERVENCIONS:

El debat es va estructurar en diferent moments, dels quals es poden extreure intervencions i conclusions dels participants força il·lustratives:

Posicions inicials:

- L'objectiu de la sessió és analitzar la complexitat de la comarca i de les diferents administracions que estan gestionant i fent política al territori. Som un cas únic i tenim una realitat complexa que s'ha de gestionar.
- La realitat és que el Baix Llobregat vol existir com a veu única, amb una unió d'identitat, però també reconeix el que està passant al territori.
- Tenim un comarca multi capital. La capital pròpiament és Sant Feliu, però la percepció de la gent de la comarca respecte a la capitalitat és molt feble. Mentre que l'àrea de les muntanyes de l'Ordal, que serien Vallirana, Cervelló, La Palma i Corbera, tenen com a capital sociològica Molins de Rei, la part més al Delta té Sant Boi i la part del nord té Martorell, entre d'altres.
- Necessitem una administració per a què garanteixi drets i presti serveis. Per a què generi oportunitats, generi empoderament, generi justícia, igualtat... Les administracions estan per defensar l'interès públic dels ciutadans, el bé comú.
- El drets els hauria de garantir el màxim nivell d'administració, però també la prestació d'aquests serveis els hauria de gestionar l'administració més propera, començant per l'ajuntament i seguint pel Consell Comarcal.
- Les administracions haurien de ser elegibles, i que hi hagi espais per a retre comptes. Una administració que els ciutadans no poden triar és molt difícil que després la puguin valorar.
- El Consell Comarcal s'ha de revaloritzar, i ha de mirar cap els municipis que tenen una menor cobertura competencial. Que es converteixi en el seu referent.
- Si es guanya àmbit competencial però no hi ha recursos, ni transferència de finançament, es té un problema.
- És cert que tenim varies administracions, però no hi ha encara cap administració, que no sigui aquesta casa (Consell Comarcal), que faci estratègia comú comarcal. L'àrea metropolitana la fa en el seu territori, la diputació fa estratègia a la seva província, però no fa cap estratègia concreta del nostre àmbit territorial de la comarca del Baix Llobregat, i els ajuntaments exerceixen les seves competències als seus municipis. Per tant, defensa ferma del Consell Comarcal, amb la realitat que tenim ara.
- No per tenir un administració més gran, aquesta en resoldrà els problemes.

Com resoldre els nivells competencials i de finançament?

- S'hauria de clarificar si l'objectiu de la sessió és trobar els mecanismes per a defensar el Consell Comarcal o l'objectiu és veure com d'adaptar-nos a la realitat que tenim a la nostra comarca?
- El primer, és la racionalitat econòmica: és racional la prestació de serveis, en quina dimensió. I segon, el dret a decidir de la gent: està la gent disposada a pagar determinats nivells d'impostos per a subvenir o pagar les despeses que es generen per la prestació de serveis?
- El que hem de fer és posar sobre la taula qui fa cada cosa, com la fa i quan ens costa. Això suposa parlar del que fem des del Consell Comarcal, del que fem des dels ajuntaments, des de la diputació, des de l'AMB i el que es fa des de la Generalitat.
- Hem d'evitar les duplicitats perquè això és el que no entén el ciutadà, i des d'una perspectiva pedagògica. És a dir, hem d'explicar al ciutadà el que fem cadascun dels diferents nivells organitzatius i administratius.
- És molt maco dir "jo tanco la diputació" però hi ha 4500 persones que hi treballen i serveis que es presten. Són funcionaris professionals que podem discutir si el seu cap està al Consell Comarcal o a la Generalitat. De fet, aquest és el debat que hauriem de tenir: qui presta el servei, i no si eliminem el servei.
- No es poden crear administracions sense que hi hagi una llei de finançament que l'acompanyi. Potser l'administració de l'estat s'hauria d'aprimar i la Generalitat no hauria de planificar a nivell comarcal. L'Estat, la Generalitat i la Diputació han de deixar de fer coses directament i les han de passar a una administració intermèdia.
- La utilitat de l'administració supramunicipal està clara.
- Aquest territori pot ser una vegueria tranquil·lament. La realitat complexa del Baix Llobregat, amb una vegueria seria diferent. I pensant en el nord de la comarca. Si aquesta vegueria té les competències fortes de la Generalitat, té les competències de la Diputació amb recursos, i té estratègia comarcal, estratègia de vegueria... estaríem en un escenari més fàcil per a donar resposta a tot això.
- La delegació de govern a l'àrea metropolitana no té sentit. Aquesta pot ser una funció del Consell Comarcal. Aquí es delibera, amb les diferents formacions polítiques i aquí és on els diferents ajuntaments reclamant exercir el lobby de pressió per quan hi ha un problema de qualsevol tipus, social o econòmic.
- En aquest Consell Comarcal hi ha un seguit de gestions que necessiten diners per a poder fer-ho... i ens cansem de pidolar. No podem continuar pidolant i reclamant coses que, realment, si volem desenvolupar el nostre àmbit competencial, són imprescindibles.

Moltes administracions gestionant. Simplificació administrativa?

- La vegueria ens pot permetre els nivells de flexibilitat dels que s'estava parlant, en el sentit següent: si parlem d'una vegueria hem de parlar del concepte de responsabilitat de la vegueria i del veguer, respecte els seus electors; és a dir, no podem parlar d'una vegueria com a una administració supramunicipal no triada per la ciutadania, perquè si no, la defensa dels àmbits competencials queden exclosos de la responsabilitat davant de la ciutadania. Per tant, és element essencial, que a més pot permetre que hi hagi àmbits on es pugin crear mancomunitats per a la prestació de serveis de diversa índole. La vegueria va molt vinculada al procés de transferència de competències des de les Diputacions.
- Se suposa que l'administració ha de respondre a la necessitat de construir i desenvolupar un tipus d'estratègia. I hi ha tres àmbits claus que justifiquen que aquesta

és l'administració comarcal: desenvolupament econòmic, finançament i planificació comarcal conjunta.

- L'estratègia de BCN mai ha afavorit el Baix Llobregat. Només en alguns casos per a aquells que viuen al costat de BCN (per exemple arribada del metro a Cornellà). Al final, tota la dinàmica de BCN no sempre afavoreix el Baix Llobregat. Si el Baix vol tenir estratègia pròpia (per exemple, de promoció econòmica, de turisme, de defensa del territori) ha de tenir com a comarca la capacitat de planificar el nostre territori, de defensar-lo, de millorar-lo... El Parc Agrari, s'entendria sense el Baix ? No. S'entén des de l'òptica d'un espai compartit, des del Baix Llobregat i des del Consell Comarcal.
- Els Consells Comarcals volen ser grans, amb capacitat de gestió del patrimoni, amb capacitat de recurs de crèdit, amb capacitat de fiscalitat... les coses normals per a gestionar un territori. Coneixent la realitat actual, hi ha una part de la comarca, la part nord, que té una sensibilitat. Hi ha un corrent que pot ser més gran o més petit, però hem de plantejar-nos perquè passa (Si no es donen serveis allà...) Si hi ha això, és que no es troben a gust? Hi ha una inquietud? I per tant, això s'ha d'escoltar.
- A tall d'exemple, i molt clar: gestió del riu. A veure si ens posem d'acord. Quantes administracions hi ha? Té la diputació de BCN un projecte fantàstic des de Castellar de N'Hug, i quan arriba a Martorell... no, no, això ja és AMB, per tant és una altra administració. I nosaltres –a la comarca- aquí lluitant, defensant el territori, defensant l'estratègia... Si volen, asseiem-nos a la taula tots els que estem treballant el dia a dia. (l'exemple és que, a dia d'avui, al riu hi ha una senyalització, tres o quatre o cinc: la diputació, l'AMB, el ministeri, el municipi, etc... i aquesta és la realitat).
- Però quin és el model? Potser tots estem d'acord en què per a un millor camí del model d'organització i del model d'administració, convindria plantejar-ne la descentralització de les competències que es presten des de la Generalitat.
- D'altra banda, quan els ajuntaments necessiten de la cooperació i del suport institucional per a apel·lar a administracions superiors, a qui demanen ajut i que estigui al costat, acompanyant en les reivindicacions, és al Consell Comarcal (exemples recents: defenses del P3 o la prevenció de mosquits).
- No és sumar, no és duplicar, és simplificar i racionalitzar, però dotant de recursos i reconeixent funcions i competències. Descentralitzant el que fa la Generalitat, i portant-ho al territori des de la proximitat, es gestiona millor i s'eviten duplicitats. Amés, quan es parla de vegueria del Baix Llobregat, no es parla de Consell Comarcal més vegueria, sinó només de vegueria, entès com a una administració amb més capacitat i recursos, amb la qual els ajuntaments continuen tenint un fort element de cooperació, concertació i suport. L'àrea metropolitana, tot i ser una realitat diferent, caldria definir bé qui fa cada cosa en un mateix territori.

Qui comença? Com simplifiquem i reorganitzem les competències?

- Per exemple, la diputació per si mateixa no pot iniciar un procés d'extrema delegació, perquè això necessita d'un equilibri polític que no es dona, malgrat les forces polítiques amb representació allà i aquí siguin les mateixes.
- El que estem demanant és que es redefeixin el marc competencial i administratiu de manera diferent. I ho hem de demanar en el marc d'una llei que ha de legislar el Parlament de Catalunya i també el Congrés dels Diputats. Per tant, aquí hi ha un debat de fons important.
- Compartim la idea de la vegueria, que és una administració molt més propera a la ciutadania, però no és contrària al desenvolupament dels Consells Comarcals. En el fons el que agafes són les quatre diputacions, les divideixes en diferents unitats molt més

properes i acotant l'àmbit territorial. D'aquesta manera hi ha més proximitat a la ciutadania i més capacitat d'entendre i conèixer les realitats i problemàtiques a resoldre.

- En una comarca que té més de 800.000 persones, la tercera comarca més gran en població de tot el país, amb el 12% de la població de Catalunya i que produeix el 15% de la riquesa; on hi ha 52.000 persones en atur i on es plantegen els reptes econòmics i de productivitat no només de la pròpia comarca si no del nostre país, i hi ha elements que s'han de tenir molt en compte en com es prenen les decisions. Per exemple, el nostre president veguer haurà de ser escollit pels ciutadans. Això fomentarà el concepte d'identitat.
- En relació a les diputacions, mentre formem part d'Espanya, hem de trobar els mecanismes per a poder plantejar la delegació de competències de la diputació cap a les vegueries. Les diputacions, sense deixar d'existir deleguen una bona part de les seves competències i recursos de manera automàtica cap a les vegueries, de la mateixa manera que els alcaldes deleguen competències cap els regidors.
- L'important és que ha d'haver estratègia comarcal compartida i gent elegida per a executar aquella estratègia comarcal.
- Solució aranesa pel Baix Llobregat. Necessitem una solució específica per a aquesta administració que estem parlant i que no és un Consell Comarcal a l'ús on hi ha una gran ciutat comarcal que tot ho lideri, perquè aquesta comarca no és així, i per tant no es pot muntar una estructura única al voltant d'una o dues grans ciutats que tot ho vertebrin en la comarca. Al Baix Llobregat ha d'haver una solució específica, que es pot resoldre a la llei de governs locals que haurà de tramitar el govern de la Generalitat.

Resum de posicionaments:

- "Hem parlat d'una administració útil, propera, simplificada, que vulgui donar serveis a aquestes necessitats, que faci política, garanteixi drets, que doni igualtat d'oportunitats. Defensar aquesta casa (Consell Comarcal) fins que no hi hagi una altra cosa. Que algú en digui què és millor!. Si partíssim de zero, m'apuntaria a una vegueria amb les coses que hem comentat i molt més definida." (J. Perpinyà)
- "Hem de tenir una bona relació i crear sinèrgies amb la capital. Tenim un Parc Agrari al costat que exporta a altres països del món, quan té el principal mercat a km 0. Hem de crear aquestes sinèrgies amb els territoris i comarques que ens envolten, i a partir d'aquí treballar molt millor, de cara a la gestió pel bé comú. Tres qüestions: redefinir les competències, establir espais de coordinació amb les altres administracions i establir relacions entre territoris." (J. Albert)
- "Una administració que pugui prestar serveis, que es pugui elegir i que es pugui finançar amb els recursos que altres administracions tenen per a poder prestar serveis directament." (A. Funes)
- "Al Baix Llobregat hi ha cert camí i cert consens entre les formacions polítiques al territori, i ara el que toca és elevar aquest debat, fer-ho des d'una reflexió assossegada i és important assolir un consens i traslladar el model de nova governança basat en la proximitat, la transparència i la innovació. També seria bo que fos més visible de cara als ciutadans, perquè si no continuaran sense entendre que fem des del Consell Comarcal o des de les vegueries." (R. Sánchez)
- "Hem de redefinir les competències, simplificar el nombre d'administracions que participen en la prestació dels serveis. Una competència, una administració. Hem de cercar l'excel·lència." (F. Moya)
- "Hem de saber veure què ens demana el territori, per a adequar tota aquesta racionalitat a allò que respon al sentiment del territori. Necessitem lideratge per a ser capaços de

traslladar-ho als nostres partits perquè, en el marc del Parlament han d'acordar una llei de governs locals que sigui una resposta real a les necessitats del territori. I en aquest cas el Baix Llobregat té molt a dir pel pes demogràfic i per pes econòmic i per la seva proximitat a Barcelona. Cal una coordinació profunda amb l'AMB i si estem en un àmbit com estem plantejant, de què aquesta comarca ha de tenir -com a altres- un nivell de competències que correspon al pes que tenim i a les condicions que planteja la proximitat a BCN, també és important que hi hagi el concepte del retre comptes de la nostra gestió i per tant que aquesta vegueria sigui elegible políticament i que doni comptes de manera clara de la seva gestió." (JM Llop)

IDEES CLAUS

Com a conclusió de les intervencions i aportacions realitzades durant la sessió de referència, es poden inferir algunes **idees claus**, que de manera sintètica, es relacionen a continuació:

- Ser útils i propers als ciutadans i municipis.
- La màxima cobertura de drets possible els hauria de donar la Unió Europea. El dret l'ha de garantir el màxim nivell d'administració, però la prestació del servei l'administració propera, començant per l'ajuntament, seguint pel Consell.
- Administracions elegibles i amb espai per a retre comptes. Una administració que els ciutadans no poden triar és molt difícil que els ajuntaments, ni els electors, la puguin valorar.
- El Consell Comarcal del Baix Llobregat s'ha de revaloritzar, internament i davant administracions superiors.
- Definir estratègies comunes úniques per al Baix Llobregat i que les pugui portar a terme el Consell Comarcal.
- Redefinir quines competències estan distribuïdes en els diferents nivells administratius, recursos que hi ha i qui hi pot fer les coses millor, per tal de garantir els drets dels ciutadans i la prestació dels serveis.
- No es poden muntar administracions sense que hi hagi una llei de finançament que acompanyi i garanteixi la pervivència. Hi ha una feina pendent de la Generalitat en relació als governs i el finançament locals, que no s'ha fet i s'ha de reivindicar que es faci.
- Exercir com a lobby de pressió per a quan hi ha un problema de qualsevol tipus, social o econòmic al territori. I és el Consell Comarcal qui s'articula, i a partir d'aquí es fa pressió, per a què es derivi cap a una prioritat política.
- No es pot continuar pidolant i reclamant coses per a poder continuar exercint el l'àmbit competencial de la comarca.

- Hem de tenir com a comarca la capacitat de planificar el nostre territori, de defensar-lo, de millorar-lo...
- Si hi ha algú que pot reforçar les polítiques municipals dels ajuntaments petits ha de ser una administració intermèdia, i això ho pot fer perfectament el Consell Comarcal.
- El Consell Comarcal, una administració elegible i amb capacitat financera: que es pugui triar i es pugui finançar.
- Els Consells Comarcals volen ser grans, amb capacitat de gestió del patrimoni, amb capacitat de recurs de crèdit, amb capacitat de fiscalitat.
- No és sumar, no és duplicar, és simplificar i racionalitzar, però dotar de recursos i reconèixer competències i funcions de recursos al territori.
- Es demana que es redefineixin el marc competencial i administratiu de manera diferent a l'actual.
- El veguer, per a tenir legitimitat, haurà de ser escollit pels ciutadans.
- Flexibilitat necessària de les administracions per tal que es puguin adaptar, segons les seves realitats, i la competència no sigui una barrera.
- S'ha de tenir una bona relació amb la capital i crear sinèrgies. També crear aquestes sinèrgies amb altres territoris que ens envolten.
- Treballar molt millor de cara a la gestió pel bé comú.
- Aquesta comarca ha de tenir un nivell de competències que correspongui al pes que representa socialment, econòmicament i demogràficament, i a les condicions que planteja la proximitat a BCN.

CLOENDA

- Una cloenda molt ràpida, per a agrair a tothom que heu participat. Si finalment, quan sigui, el Parlament ens crida, que el territori tingui un posicionament, que tingui una veu pròpia i que sàpiga que existim, que donem servei i fem política. (J. Perpinyà)